

68-72-114/1
15.12.17р.

У спеціалізовану вчену раду
Д 35.052.19
Національного університету
«Львівська політехніка

(79013, м. Львів, вул. С. Бандери, 12)

Відгук
офіційного опонента,
доктора юридичних наук, доцента Ігоніна Руслана Владиславовича
на дисертаційне дослідження Труш Марти Ігорівни
на тему «Судове рішення в адміністративному процесі» подане на
здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю
12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право

Актуальність теми.

Актуальність дисертаційного дослідження зумовлена необхідністю теоретико-правового переосмислення цілої низки термінологічних новел, які ввійшли у науковий обіг з набранням чинності КАС України, серед яких і поняття «судове рішення».

Очевидним є те, що понад десять років діяльності спеціалізованих адміністративних судів, поряд із очевидними позитивами, дозволило виявити і деякі недоліки як базового процесуального акта – Кодексу адміністративного судочинства України, так і практики його застосування.

В той же час, численні зміни і доповнення до КАС України не завжди були достатньо обґрунтованими в правовій доктрині, що зумовило перегляд багатьох його положень на предмет їх конституційності та надання їх офіційного тлумачення Конституційним Судом України.

З огляду на існуючий досвід діяльності адміністративних судів, цілий ряд інститутів адміністративного процесуального права потребує комплексного дослідження проблемних питань і це повною мірою стосується судових рішень.

Водночас, розвиток процесуального законодавства України рухається у руслі його наближення до європейських та світових стандартів, що зумовлює

і приведення у відповідність до цих стандартів вимог до судового рішення в адміністративному процесі.

З огляду на викладене, детермінантами роботи, що спонукали інтерес автора до її виконання стали зловоденні потреби практики та реальна правова дійсність. Основною ж панівною ідеєю, її домінантою є розроблення нових теоретичних положень та надання науково-практичних пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства, яке регулює порядок ухвалення судових рішень в адміністративному процесі та вимоги до них.

Отже, дисертаційна робота, підготовлена М. І. Труш, присвячена досить актуальній темі, оскільки, окрім зазначеного, вона обумовлена сучасними потребами проведення спеціальних досліджень судового рішення як окремих його сторін, так і інституту загалом, що повинно сприяти розвитку наукових знань та удосконаленню юридичної практики.

Ступінь обґрунтованості наукових положень висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації.

Ступінь обґрунтованості наукових положень висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації обумовлена, передусім, чіткою і логічною архітектонікою дисертації, яка дозволила охопити предмет дослідження та простежити авторський задум, вибудувати чітку послідовність розкриття запропонованого наукового завдання.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які включають вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Обрана структура дозволила авторові всебічно дослідити предмет дисертаційної роботи, а зацікавленим особам – простежити авторський творчий задум, краще усвідомити зміст, сутність та проблеми судового рішення в адміністративному процесі. Винесені на захист положення характеризують роботу як комплексне дисертаційне дослідження, присвячене вивченню питання судового рішення в адміністративному процесі.

Аналіз змісту роботи свідчить про те, що дисертація становить наукову, прикладну, самостійну, завершену, аргументовану, комплексну роботу, має високий науково-теоретичний та прикладний рівень.

Високий рівень вірогідності та наукової обґрунтованості результатів виконаного дослідження забезпечено використанням значного обсягу літературних джерел, нормативних актів, узагальнених практичних матеріалів, відповідних наукових методів. Автор проаналізував значну кількість джерел, в яких відображено різноманітні аспекти, що стосуються поняття, змісту та сутності судового рішення в адміністративному процесі, особливостей його виконання, видів судового рішення, а також контроль за виконанням судового рішення в адміністративному процесі та виправлення помилок, допущених при ухваленні судового рішення в адміністративному процесі.

Всі розділи і підрозділи дисертації написані у відповідності до поставленої мети і завдань наукового дослідження. Дисертація відрізняється не тільки чіткою логічною структурою, але й однозначною ідеологією щодо необхідності впровадження її результатів в науку і практичну діяльність органів судової влади – суб'єктів здійснення адміністративного судочинства в Україні.

В розділах дисертант проводить детальний аналіз наукових підходів до визначення змісту поняття «судове рішення», «адміністративна юстиція», аналізуючи особливості періодизації адміністративної юстиції в Україні та визначаючи необхідність з-поміж видів судових рішень в адміністративному процесі, які є закріплені у чинному законодавстві України, виділити і нові види судових рішень в адміністративному процесі, які дадуть змогу чітко розмежувати їх на ті, які є остаточними та ті, які є процесуальними. Цінним науковим надбанням є аналіз класифікації судових рішень в адміністративному судочинстві, яка ґрунтується на зв'язку між судовим рішенням та провадженням, в межах якого судова справа може бути вирішена по суті, запропоновано критерій, за яким судові рішення в адміністративній справі варто поділяти на ті, які ухвалюються іменем

України та інші рішення процесуального характеру, запропоновано класифікацію судових рішень в адміністративному процесі за критерієм процесуальної мети на судові рішення про присудження, судові рішення про визнання, судові рішення про перетворення та судові рішення про скасування рішень суб'єкта владних повноважень.

У висновках дисертантом викладаються науково обґрунтовані положення щодо необхідності внесення змін в КАС України щодо положень, які стосуються ухвалення судових рішень в адміністративному процесі та подаються слушні пропозиції щодо удосконалення норм чинного законодавства у досліджуваній сфері. Дослідження комплексу проблем в цій сфері дозволило зробити низку важливих наукових висновків, що суттєво впливають на розвиток адміністративного права у сфері адміністративного судочинства.

Загальний аналіз змісту роботи свідчить про високий рівень наукової підготовки автора та його глибоку обізнаність з теоретичними і практичними проблемами тематики, що досліджувалась. Це відобразилось на змістовності і високому науковому рівні проведеного дослідження і практичному значенні щодо впровадження отриманих результатів в практику діяльності органів судової влади та науку адміністративного права.

Отже, основні положення, висновки, рекомендації, які містяться в дисертації достатньою мірою теоретично обґрунтовані. Сам автор продемонстрував високий рівень професійної зрілості та наукової кваліфікації.

Достовірність наукових положень, наукова новизна і практична значущість одержаних результатів.

Достовірність наукових положень дисертації досягнута автором за рахунок комплексного використання необхідної сукупності методів теорії пізнання. В процесі дослідження дисертантом опрацьовано широке коло літературних джерел комплексного та монографічного характеру, автори яких є фахівцями у галузі загальної теорії права, філософії права,

адміністративного права і процесу. Завдяки цьому автор послідовно, системно і конструктивно проаналізувала важливі теоретичні питання, що розкривають зміст теми дослідження, визначила методологічне значення різних поглядів вчених на поняття «адміністративна юстиція», «судове рішення».

З огляду на це, можна констатувати, що достовірність отриманих результатів і обґрунтованість сформульованих пропозицій визначається вірно обраним методологічним підходом до проведеного дослідження, об'ємним та всебічним використанням наукового та емпіричного матеріалу.

Оцінюючи **наукову новизну одержаних результатів**, слід зазначити, що вона визначається насамперед тим, що в межах єдиного комплексного дослідження зроблена спроба розгляду теоретичних та науково-прикладних проблем.

Заслуговують на увагу проведені в результаті наукового дослідження новизна, наукові положення, запропоновані автором та питання, що набули подальшого розвитку.

Варто підтримати здобувача у його спробі проаналізувати наявні в теорії адміністративного права та процесу основні поняття й категорії поняття «судове рішення» та спробі зробити узагальнений поділ судових рішень, який міг би бути використаний для подальшого дослідження питань пов'язаних із вивченням даної тематики.

Ще однією із сильних сторін дисертації є її особливо тісне поєднання практики і теорії.

Вагомими не можуть вважатися результати, висновки та ідеї, які існують лише у теоретичній площині і безпосередньо працюють лише на теорію. Отже, про серйозність наукових результатів можна говорити лише тоді, коли теорія перевіряється практикою і навпаки. Нашому здобувачеві, на мій погляд, це вдалося.

Практичне значення результатів також полягає у тому, що вони дають змогу, спираючись на використані в роботі методологічні підходи оцінити ефективність не лише механізму правового регулювання, але й усього

комплексу правових засобів забезпечення виконання судового рішення в адміністративному процесі, виявити недоліки щодо правового регулювання в зазначеній сфері та їх усунення.

Дисертація містить низку інших напрацювань теоретичного та практичного характеру, які є своєчасними і можуть бути використані вченими та практичними працівниками в роботі, спрямованій на подальший розвиток та вдосконалення досліджуваної теми та питань, які стосуються ухвалення та виконання судового рішення в адміністративному процесі.

Визначаючи теоретичну і практичну цінність зазначеного наукового дослідження М.І. Труш, позитивно оцінюючи його загалом, мушу визнати, що **окремі положення мають дискусійний характер і потребують глибшого дослідження та обґрунтування**, з-поміж них можна назвати такі:

1. У підрозділі 1.1 дисертації «Гене́за адміністративної юстиції та її центрального інституту – судового рішення» дисертанту доцільно було б чіткіше структурувати наукові підходи щодо досліджуваного питання. Вважаємо, що об'єднання наукових досліджень за принципом внутрішньої єдності наукових поглядів у конкретні групи (блоки) сприяло б систематизації цього матеріалу.

2. Розглядаючи способи та порядок усунення недоліків судових рішень, дисертант звертає увагу на механізми виправлення помилок об'єктивного чи суб'єктивного характеру при розгляді та вирішенні конкретної адміністративної справи, якими є можливість оскарження судового рішення і постановлення законного і обґрунтованого судового рішення шляхом перегляду адміністративної справи в апеляційному, касаційному порядку, за винятковими та нововиявленими обставинами. Натомість, на нашу думку, було б виправдано детальніше зупинитися на мотивах апеляційного оскарження.

3. Обґрунтовано позицію, за якою некоректно ототожнювати поняття «правові наслідки набрання судовим рішенням законної сили» та «елементи законної сили судового рішення». Перше поняття вужче і включає в себе лише ті елементи законної сили судового рішення, які виникають саме із

набранням ним законної сили. Ті ж елементи законної сили судового рішення, які характерні для судового рішення і до набранням ним законної сили, правовими наслідками набрання ним законної сили не є.

3. На стор 126-127 дисертації, дисертант зазначає, що одним із наслідків набрання судовим рішенням в адміністративному процесі законної сили є його незмінність. Погоджуючись з цим твердженням, хотілось би почути як автор розуміє співвідношення понять «незмінність рішення суду» та «законна сила рішення суду», а також яке місце незмінності рішення суду у змісті законної сили рішення суду, чи можуть бути виключення із принципу незмінності рішення суду та які особливості набуття властивості незмінності окремими формами судових рішень.

4. Потребує додаткового обґрунтування пропозиція дисертанта щодо критерію, за яким судові рішення в адміністративній справі необхідно поділяти на ті, що ухвалюються іменем України та ті, що ухвалюються іменем суду.

Втім, викладені зауваження мають дискусійний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи та не знижують її достатній науковий рівень.

Відображення результатів дисертаційного дослідження.

Зміст дисертаційного дослідження повною мірою відображений у п'яти статтях у вітчизняних фахових виданнях, одній – у зарубіжному науковому виданні та в дев'яти тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.

Рецензована дисертація містить раніше не захищені наукові положення та отримані особисто автором нові науково обґрунтовані результати у сфері адміністративно-правової науки, які у сукупності розв'язують важливу науково-прикладну проблему. Дисертація має відповідну наукову цінність і позитивне значення для подальшого розвитку адміністративного права та відповідного законодавства. Результати дослідження можуть бути

використані у законотворчій діяльності, а також у науково-дослідній роботі та навчальному процесі.

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в роботі, досить повно викладені в опублікованих автором наукових статтях, тезах доповідей на конференціях. Автореферат дисертації відповідає її змістові й повністю відображає основні положення та результати дослідження. Дисертацію й автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог.

Отже, дисертація «Судове рішення в адміністративному процесі» відповідає паспорту спеціальності: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право та «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її автор – Труш Марта Ігорівна заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**доктор юридичних наук, доцент
радник члена Національного агентства
з питань запобігання корупції**

Р.В. Ігонін

*Підпис перевірено.
Відповідає дійсному.
Головний спеціаліст*

Гаранчук Т.В.